

De tragische val van Coen 'Alpe d'HuZes' van Veenendaal: 'In een week tijd ben je een graaier'

Door: Edwin Venema

05-09-2013

Nieuws

Het nieuws sloeg in met de kracht van kernbom. Coen van Veenendaal, medeoprichter van het succesvolle Alpe d'HuZes en ambassadeur van het anti-strijkstokbeleid, zou zich verrijkt hebben met 160.000 donateurseuro's. Hoe dat precies zat, wist eigenlijk niemand, maar de reacties waren wel duidelijk: Van Veenendaal werd in een week tijd in de (social) media beschuldigd, veroordeeld en sociaal geëxecuteerd. Filanthropium Journaal maakte met Coen van Veenendaal een weinig hoopgevende tussenbalans op: 'In een week tijd ben je niet meer dan een graaier, een crimineel bijna. En word ik overal weggezet als een slecht mens. Elke vorm van nuance is weg en het maakt helemaal niets meer uit wat je gedaan hebt.'

Van Veenendaal: 'Wat mij het meeste heeft geraakt is dat ik me vanaf 2005 met hart en ziel heb ingezet om ervoor te zorgen dat de mensen die getroffen worden door kanker een betere toekomst krijgen. Allereerst door daar geld voor op te halen en in tweede instantie door op zoek te gaan naar versnelling en verbetering in de efficiency van het onderzoek naar kanker. En als je daar dan al acht jaar mee bezig bent, en er heel veel tijd, geld en energie in hebt gestopt, en er ook heel veel waardering voor hebt gekregen, is het niet te bevatten dat dat in een week tijd allemaal is verworpen en ben je niet meer dan een graaier, een crimineel bijna. En ik word overal weggezet als een slecht mens. Elke vorm van nuance is weg en het maakt helemaal niets meer uit wat je gedaan hebt.'

Kunt u wel begrijpen waarom dit ontploft is en er zulke buitengemeen heftige reacties zijn losgekomen?

Van Veenendaal: 'Er lopen heel veel discussies door elkaar heen. Ik denk in alle eerlijkheid dat ik een aantal van die discussies ook zelf heb aangewakkerd. Ik riep al heel lange tijd dat er bestuurders zijn van goede doelen die te veel verdienen. Wij hebben met ons uitgesproken 'anti-strijkstokbeleid' een steen in de charitatieve vijver gegooid. Gezegd dat het ook anders kon. En daarmee veel goodwill gecreëerd, maar natuurlijk ook negatieve reacties uitgelokt.

En dat dit nu in mijn gezicht ontploft omdat blijkt dat ik met geld van Alpe d'HuZes vanuit Inspire2Live betaald ben om een klus te klaren... Ja, dan kan ik achteraf zeggen, dat is gewoon niet handig geweest. Voor alle duidelijkheid, ik heb nooit ook maar een cent ontvangen voor mijn activiteiten binnen Alpe d'HuZes. Het is helemaal legaal gegaan, maar het is wel iets waar je een paar zinnen voor nodig hebt om het helder uit te leggen. Maar daar is in alle gekte geen tijd voor. Op dit moment komen er heel veel discussies bij elkaar en ik ben daar nu klaarblijkelijk de kop van jut voor.'

Maar 'niet handig geweest'? Bagatelliseert u het nu niet? Kunt u niet begrijpen waar dan misschien wel niet de rede, maar in ieder geval wel het sentiment vandaan komt? De man die de strijkstok wilde breken, blijkt nu zelf te declareren... Hoe moet dat overkomen? Mensen voelen zich verraden. Kunt u daar enig begrip voor opbrengen?

Van Veenendaal: 'Ik geef toe, ik heb de discussies over de strijkstok zelf op scherp gezet. Maar feit is dat ik bij Alpe d'HuZes altijd alles voor niks gedaan heb. Punt. Lange streep. Daar heb ik altijd honderd procent achter gestaan. Ik vind namelijk dat er best heel veel voor goede doelen onbetaald gedaan kan worden. En dat gebeurt ook. Waar ik voor ingehuurd ben en ook betaald, is voor mijn professionele kwaliteiten om een rol te spelen in de wereld van het onderzoek. Dat heeft niets met fondsenwerving, niets met goede doelen te maken. Inspire2Live is geen goede doelenorganisatie, maar een projectorganisatie die een rol speelt in het innoveren van de wereld van het wetenschappelijk onderzoek. Ik heb de hele wereld over gereisd om met tientallen foundations te praten, want met geld alleen gaan we de problemen niet

<https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/de-tragische-val-van-coen-alpe-dhuzes-van-veenendaalin-een-week-van-held-tot-graaiier>

oplossen. In de wereld van kankeronderzoek wordt al zoveel geld uitgegeven: die miljoenen van ons erbij is geweldig, maar er moet meer gebeuren. Daarom zijn wij een andere weg ingeslagen: proberen om samenwerking en efficiency te krijgen in de ongelooflijk verkokerde wereld van het onderzoek, waar iedereen met elkaar concurreert.'

Twee petten: wanneer weet je welke pet op het hoofd van Coen van Veenendaal staat?

Van Veenendaal: 'Het is waar: die twee petten op is lastig. Ik word, herstel 'werd', altijd gezien als 'Mister Alpe d'HuZes'. Voor de buitenwereld was dat natuurlijk één pot nat. Aan de ene kant heb je meneer Van Veenendaal die voor Alpe d'HuZes alles voor niks doet, en aan de andere kant krijgt hij via Inspire2Live geld. En dat laatste mag klaarblijkelijk niet. Ik, Coen van Veenendaal, mag helemaal geen geld verdienen. Geen cent.'

Vindt u niet dat u zelf te weinig hebt gedaan om voor de buitenwacht die functies duidelijker te scheiden en toe te lichten? U heeft zich als BN'er toch op het schild laten hijsen als de man die het allemaal anders ging doen. Verwijt u uzelf dit niet?

Van Veenendaal: 'Wat ik mezelf verwijt en wat ik dom vind van mezelf is dat die discussie te veel aandacht heeft gekregen door onze activistische manier van optreden. Toen wij met Alpe d'HuZes begonnen was het nog gemakkelijk om tegen onze eerste sponsors te zeggen: 'Wij garanderen dat iedere euro naar onderzoek gaat.' En daar waren we heel trots op. We waren anders dan anderen. Maar in alle eerlijkheid: het interesseert mij geen bal of je 5, of 10 of 15 procent kosten maakt, als je daarmee maar de wereld ten goede kunt veranderen. Fondsenwervergoeroe [Dan Pallotta](#) heeft daar een schitterende [TED-talk](#) over gehouden: dat we van die kostendiscussie af moeten en dat je kosten ook kunt zien als investeringen die leiden naar realisatie van je doelstelling. Het is dan wel Amerikaans om te stellen dat je rustig een miljoen kunt verdienen als je daarmee 50 miljoen ophaalt: ik zou het niet over m'n hart kunnen verkrijgen om zoveel geld in rekening te brengen. Maar ik wil nu niet weer de indruk wekken een moraalridder te zijn. Ik vind dat we met elkaar een klus te klaren hebben. En dat betekent niet alleen geld ophalen, maar vooral effectief zijn. Je doel bereiken door andere manieren van samenwerken en onderzoek tot stand te brengen. Ik verwijt mezelf dat ik sommige discussies veel te extreem ben ingegaan. Omdat het uiteindelijk afleidt waar het in de kern om gaat.'

Wat verwijt u anderen in deze affaire?

Van Veenendaal: 'Ik heb tot op heden geen negatief woord over anderen of andere betrokken partijen geuit. En daar ga ik ook nu niet aan beginnen. Ik ben iemand die in eerste instantie vraagt wat ik er zelf van kan leren. Nou, daar ik heb ik inmiddels een goed beeld van... Ik zou echt dingen anders doen om zinloze, afleidende discussies over randzaken te voorkomen. Ik kan echter wel zeggen dat ik erg teleurgesteld ben dat de rijen niet gesloten zijn in deze hele affaire. Het is 'samen uit, samen thuis' voor de zaak waar we samen in geloven. Het is de publieksmedia wel erg gemakkelijk gemaakt om tweedracht te zaaien.

Daarbij leven we in een land waar je alleen met grote risico's je hoofd boven het maaiveld kunt uitsteken. Een beetje buiten de kaders, een beetje succesvol, dat vinden we nog charmant, maar het moet niet te gek worden. Er stond een vermakelijk portret over mij in het FD die dit fenomeen beschreef: de man die op de Olympus stond en daar nu, tot groot vermaak van de menigte, vanaf gekukeld is. En gelukkig, die Van Veenendaal behoort weer tot de gewone stervelingen.'

Bij dit soort affaires zie je de waarheid vaak in tranches naar voren komen: de bodem van de beerput blijkt vaak nog veel dieper dan gedacht. Kunt u de lezers van Filanthropium Journaal – en de rest van de wereld for that matter - oprecht aankijken en zeggen dat er niet nog nieuwe ‘feiten’ naar boven zullen komen?

Van Veenendaal: ‘Zonder aarzeling kan ik dat zeggen. Ik heb nooit iets te verbergen gehad. Tot op de dag van vandaag. Ik heb niet met mijn hand in de kas gezeten. Ik heb de vergoeding netjes volgens de regels gekregen, en, als klap op de vuurpijl, we hebben dit allemaal nota bene zelf naar buiten gebracht middels het jaarverslag.

Ik ben geen graaier. De betalingen zijn in 2012 stopgezet omdat de discussies die ontstonden tussen Alpe d’HuZes en Inspire2Live over de ethiek van het betalen weer oplaaiden. We wisten allemaal vanaf het begin dat het mogelijk gevoelig zou liggen, maar we hebben toen gezegd: ‘we doen het’. Ik heb altijd geleerd dat als je een besluit neemt, dat je daarachter blijft staan. Maar de discussies bleven terugkomen. Daar wilden we vanaf. De betalingen zijn toen stopgezet door Inspire2Live. Toen heb ik gezegd: ‘Maar ik ga toch gewoon door, ook zonder betaling.’ En dat kon ik alleen doen omdat ik mijn bedrijf had verkocht. Dat geld ben ik gaan opeten. Ik ben dus gaan interen op mijn eigen vermogen.’

Maar heeft u, ook door de terugkerende interne discussie over de betalingen, nooit de ingeving gehad: ‘Ik moet hier zelf mee naar buiten komen.’ Juist om misverstanden te voorkomen?

Van Veenendaal: ‘Nee. Oprecht nee. Want we hebben alles naar eer en geweten overlegd, besloten en uitgevoerd. Ik, wij, we hebben niets te verbergen. We hebben de stukken zelf zo gepubliceerd. En we zijn als stichting niet eens verplicht om onze jaarrekening te publiceren! We hebben er geen moment bij stilgestaan dat er zo’n affaire en hetze uit voort zou rollen.’

Heeft u het gevoel dat Alpe d’HuZes van lieverlede te groot voor het succes is geworden? Kunt u een moment in de stormachtige groei van de organisatie aanwijzen waarop het romantische idee door de harde realiteit van de aantallen – geld, vrijwilligers – is ingehaald? Een moment dat de ‘Sjors & de Rebellenclub’ geconfronteerd werd met de opschalingsproblemen die vrijwel alle organisaties ondervinden? Was jullie controle, het toezicht, nog wel in lijn met de werkelijkheid? Klopten de check and balances nog?

Van Veenendaal: ‘Ik ben geen organisatiespecialist, dat is niet mijn fort. Ik ben in 2011 gestopt als voorzitter. Mijn rol was vooral inspirator en het ontwikkelen van nieuwe ideeën. We zijn natuurlijk verschrikkelijk snel gegroeid, maar ik heb niet de indruk dat we het daar hebben laten liggen, omdat we ook regelmatig extern advies hebben ingeroepen om de zaken aan te scherpen. En daar is ook nu trouwens weer een enorme slag in gemaakt, met name ten aanzien van het governance-beleid. Ik denk dus niet dat het dit soort organisatorische ‘weeffouten’ zijn die goed verklaren hoe deze zaak zo heeft kunnen ontsporen. Er staat een kei van een organisatie.’

En nu?

Van Veenendaal: ‘Ik heb dit nog nooit meegemaakt in mijn leven. Ik zit nu in een heel slechte film en realiseer me iedere ochtend dat het wel de film van mijn eigen leven is. Met de dag worden de consequenties duidelijker. En het wordt mij steeds duidelijker dat het voor mij heel erg lastig wordt om in dit land nog een inkomen te verwerven. Ik krijg van alle kanten het advies om mijn heil maar buiten Nederland te gaan zoeken. Maar ik ben hier helemaal nog niet klaar mee. Moet ik nu mijn eigen land ontvluchten? Dat is toch werkelijk de wereld op zijn kop.

Ik realiseer me dat ik een man ben die het bereiken van zijn doel altijd voor alles heeft gesteld. Ja, ik heb in mijn dadendrang ongetwijfeld mensen gekwetst. De les is dat ik niet op alle fronten de strijd moet

<https://www.wereldvanfilanthropie.nl/nieuws/de-ethische-val-van-coen-alpe-d-huzes-van-veenendaal-in-een-week-van-held-tot-graaiier>

© This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

aangaan. Dat ik moet doseren, juist om mijn doel te bereiken. De prijs die ik nu betaal is heel erg hoog, voor mijzelf maar zeker voor mijn gezin. Maar ik hoop dat ik over een jaar zal kunnen zeggen dat het me dat uiteindelijk waard was.'